บทที่ 5
สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับของเกษตรกรพรหมพิรามต่อการรณรงค์งดเผาตอซังข้าว สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1.1.1 เพื่อศึกษาลักษณะส่วนบุคคล ลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรอำเภอพรหมพิราม จังหวัดพิษณุโลก ในการยอมรับการรณรงค์งดเผาตอซังข้าว

1.1.2 เพื่อศึกษาการยอมรับการรณรงค์งดเผาตอซังข้าว ปัจจัยที่มีผลต่อการการยอมรับการรณรงค์งดเผาตอซังข้าวของเกษตรกรอำเภอพรหมพิราม จังหวัดพิษณุโลก

1.1.3 เพื่อศึกษาถึงปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะของเกษตรกรเกี่ยวกับแนวทางการงดเผาตอซังข้าว

1.2 วิธีการดำเนินงานวิจัย

1.2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ เกษตรกรผู้ปลูกข้าวในอำเภอพรหมพิราม จังหวัดพิษณุโลก กลุ่มตัวอย่างเกษตรกร จำนวน 390 ราย

1.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยใช้แบบสอบถาม จำนวน 390 ชุด

1.2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิจัยครั้งนี้เก็บรวบรวมข้อมูล โดยการสอบถามกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 390 ราย

1.2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อแปลผลการวิจัยโดยการนำข้อมูลที่ได้จากการสอบถาม นำมาวิเคราะห์โดยโปรแกรมสถิติสำเร็จรูป SPSS for window สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) การวิเคราะห์จำแนกประเภท (Discriminant Analysis)และการวิเคราะห์ถดถอยพหุ (Multiple Regression Analysis)

1.3 ผลการวิจัย

1.3.1 การวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะส่วนบุคคล ลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรผู้ปลูกข้าว อำเภอพรหมพิราม จังหวัดพิษณุโลก

อายุ เกษตรกรมีอายุเฉลี่ย 53.26 ปี ส่วนใหญ่ร้อยละ 82.8 มีอายุอยู่ระหว่าง 30-60 ปี รองลงมาร้อยละ 16.7 มีอายุมากกว่า 60 ปี

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ระดับการศึกษา เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 95.6 จบการศึกษาระดับประถมศึกษา รองลงมาร้อยละ 2.3 จบการศึกษามัธยมศึกษาขึ้นไป

สมาชิกในครัวเรือน เกษตรกรมีสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4.65 คน ส่วนใหญ่ร้อยละ 73.3 มีสมาชิกในครัวเรือนอยู่ระหว่าง 3-6 คน รองลงมาร้อยละ 17.2 มีสมาชิกในครัวเรือนน้อยกว่า 3 คน

แรงงานในครัวเรือน เกษตรกรมีแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 2.79 คน ส่วนใหญ่ร้อยละ 75.6 มีแรงงานในครัวเรือนน้อยกว่า 3 คน รองลงมาร้อยละ 23.8 มีแรงงานในครัวเรือนระหว่าง 3-6 คน

พื้นที่ปลูก เกษตรกรมีพื้นที่ปลูกข้าวเฉลี่ย 34.8 ไร่ ส่วนใหญ่มีร้อยละ 51.2 พื้นที่ปลูกข้าวน้อยกว่า 30 ไร่ รองลงมาร้อยละ 31.5 มีพื้นที่ปลูกข้าวระหว่าง 30-60 ไร่

ประสบการณ์ในการปลูกข้าว เกษตรกรมีประสบการณ์ในการปลูกข้าวเฉลี่ย 31.13 ปี ส่วนใหญ่ร้อยละ 82.6 มีประสบการณ์ในการปลูกข้าวระหว่าง 20-40 ปี รองลงมาร้อยละ 9.7 มีประสบการณ์ในการปลูกข้าวมากกว่า 40 ปี

รายได้จากการปลูกข้าว เกษตรกรมีรายได้เฉลี่ย 3,415 บาท ส่วนใหญ่ร้อยละ 50.5 มีรายได้ระหว่าง 3,000-6,000 บาท รองลงมาร้อยละ 48.5 มีรายได้น้อยกว่า 3,000 บาท

ค่าใช้จ่ายจากการปลูกข้าว เกษตรกรมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ย 2,093 บาท ส่วนใหญ่ร้อยละ 73.6 มีค่าใช้จ่ายน้อยกว่า 2,000 บาท รองลงมาร้อยละ 24.9 มีค่าใช้จ่ายระหว่าง 2,000-4,000 บาท

ผลผลิตจากการปลูกข้าว เกษตรกรมีผลผลิตเฉลี่ย 760.8846 กก./ไร่ ส่วนใหญ่ร้อยละ 82.3 มีผลผลิตอยู่ระหว่าง 600-800 กก./ไร่ รองลงมาร้อยละ 9.7 มีผลผลิตน้อยกว่า 600 กก./ไร่

ลักษณะการทำนา เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 90.8 ทำนาปรัง ส่วนอีกร้อยละ 9.2 ทำนาปี เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 96.2 ไถพรวน 1 ครั้งต่อการทำนา รองลงมาร้อยละ 3.8 ไถพรวน 2 ครั้งต่อการทำนา

การปลูกพืชหมุนเวียนหลังการเก็บเกี่ยว เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 96.7 ไม่ปลูกพืชหมุนเวียนหลังการเก็บเกี่ยว ส่วนอีกร้อยละ 3.3 ปลูกพืชหมุนเวียนหลังการเก็บเกี่ยว

การปลูกข้าวในระบบเกษตรอินทรีย์ เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 75.1 ไม่ปลูกข้าวในระบบเกษตรอินทรีย์ ส่วนอีกร้อยละ 24.9 ปลูกข้าวในระบบเกษตรอินทรีย์

การปฏิบัติในการงดเผาตอซังข้าว เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 86.4 เผาตอซังข้าว ส่วนอีกร้อยละ 13.6 ไม่เผาตอซังข้าว

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

การไถกลบตอซังข้าวหลังการเก็บเกี่ยว เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 84.9 ไม่ไถกลบตอซังข้าวหลังการเก็บเกี่ยว รองลงมาร้อยละ 15.1 ไถกลบตอซังข้าวหลังการเก็บเกี่ยว

การใช้ปุ๋ยอินทรีย์น้ำในการย่อยสลายตอซังข้าว เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 72.6 ไม่ใช้ปุ๋ยอินทรีย์น้ำในการย่อยสลายตอซังข้าว ส่วนอีกร้อยละ 27.4 ใช้ปุ๋ยอินทรีย์น้ำในการย่อยสลายตอซังข้าว

การรับรู้ถึงประโยชน์จากการงดเผาตอซังข้าว เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 86.9 รู้ถึงปะโยชน์จากการงดเผาตอซังข้าว ส่วนอีกร้อยละ 13.1 ไม่รู้ถึงปะโยชน์จากการงดเผาตอซังข้าว

การรับรู้ถึงผลเสียจากการงดเผาตอซังข้าว เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 72.1 รู้ถึงผลเสียจากการงดเผาตอซังข้าว ส่วนอีกร้อยละ 27.9 ไม่รู้ถึงผลเสียจากการงดเผาตอซังข้าว

1.3.2 การวิเคราะห์ปัจจัยที่สามารถจำแนกกลุ่มเกษตรกรที่เผาตอซังข้าวกับกลุ่มเกษตรกรที่ไม่เผาตอซังข้าว

การวิเคราะห์ปัจจัยที่สามารถจำแนกกลุ่มเกษตรกรที่เผาตอซังข้าวกับกลุ่มเกษตรกรที่ไม่เผาตอซังข้าว พบว่ามีปัจจัยที่สามารถจำแนกกลุ่มเกษตรกรออกเป็น 2 กลุ่ม (กลุ่มเกษตรกรที่เผาตอซังข้าวกับกลุ่มเกษตรกรที่ไม่เผาตอซังข้าว) จำนวน 5 ปัจจัย ได้แก่ 1) การได้พบปะพูดคุยกับเกษตรกรที่ไม่เผาตอซังข้าว 2) การได้รับความรู้เกี่ยวกับการงดเผาตอซังข้าว 3) การรับรู้ถึงผลเสียจากการเผาตอซัง 4) อายุ 5) พื้นที่

1.3.3 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระด้านลักษณะส่วนบุคคล ลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคม ลักษณะการปลูกข้าว การปฏิบัติในการงดเผาตอซังข้าว ทัศนคติต่อการรณรงค์ ทัศนคติต่อเจ้าหน้าที่ผู้รณรงค์งดเผาตอซังข้าวและการรับรู้ถึงประโยชน์ของการงดเผาตอซังและผลเสียจากการเผาตอซังข้าวของเกษตรกรกับทัศนคติต่อการรณรงค์งดเผาตอซังข้าว

การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการรณรงค์ พบว่าตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีความสัมพันธ์ทางบวกกับตัวแปรตาม 4 ปัจจัย ได้แก่ 1) ค่าใช้จ่ายในการปลูกข้าว 2) การศึกษาดูงานหรือฝึกอบรมเกี่ยวกับการงดเผาตอซังข้าว 3) ทัศนคติต่อเจ้าหน้าที่ผู้ทำการรณรงค์งดเผาตอซังข้าว 4) การรับรู้ถึงประโยชน์จากการงดเผาตอซังข้าว

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

2. อภิปรายผล

การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับของเกษตรกรพรหมพิรามต่อการรณรงค์งดเผาตอซังข้าว มีประเด็นที่น่าสนใจควรอภิปรายดังนี้

2.1 การวิเคราะห์ปัจจัยที่สามารถจำแนกกลุ่มเกษตรกรที่เผาตอซังข้าวกับเกษตรกรที่ไม่เผาตอซังข้าว

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ(Independent variables) กับตัวแปรตาม (Dependent variables) เมื่อพิจารณาปัจจัยที่เกี่ยวข้องทั้ง 14 ปัจจัยแล้ว พบว่ามีปัจจัย 5 ปัจจัยที่สามารถจำแนกกลุ่มเกษตรกรออกเป็น 2 กลุ่ม (กลุ่มเกษตรกรที่เผาตอซังข้าวกับกลุ่มเกษตรกรที่ไม่เผาตอซังข้าว) ได้แก่ การได้พบปะพูดคุยกับเกษตรกรที่ไม่เผาตอซังข้าว การได้รับความรู้เกี่ยวกับการงดเผาตอซังข้าว การรับรู้ถึงผลเสียจากการเผาตอซัง อายุและพื้นที่

1. การได้พบปะพูดคุยกับเกษตรกรที่ไม่เผาตอซังข้าว

การได้พบปะพูดคุยกับเกษตรกรที่ไม่เผาตอซังข้าว มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการยอมรับการรณรงค์งดเผาตอซังข้าว ซึ่งอธิบายได้ว่า ยิ่งเกษตรกรได้พบปะพูดคุยกับเกษตรกรที่ไม่เผาตอซังมากขึ้นเท่าใด เกษตรกรมีแนวโน้มยอมรับการรณรงค์งดเผาตอซังข้าวมากขึ้นเท่านั้น

2. การได้รับความรู้เกี่ยวกับการงดเผาตอซังข้าว

การได้รับความรู้เกี่ยวกับการงดเผาตอซังข้าว มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการยอมรับการรณรงค์งดเผาตอซังข้าว ซึ่งอธิบายได้ว่า ยิ่งเกษตรกรได้รับความรู้เกี่ยวกับการงดเผาตอซังมากขึ้นเท่าใด เกษตรกรมีแนวโน้มยอมรับการรณรงค์งดเผาตอซังข้าวมากขึ้นเท่านั้น ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของจรัล (2539) ได้ทำการศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับเทคโนโลยีการเลี้ยงสุกรในจังหวัดน่าน พบว่าการได้รับข่าวสารด้านการเกษตรมีความสัมพันธ์กับการยอมรับเทคโนโลยีการเลี้ยงสุกรในจังหวัดน่าน เสนาะ (2540) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับโคขาวลำพูนของเกษตรกรในจังหวัดลำพูน พบว่า การได้รับข่าวสารมีความสัมพันธ์กับการยอมรับโคขาวลำพูน และสุพรพรรณ์ (2541) ได้ศึกษาการยอมรับของเกษตรกรต่อการส่งเสริมการปลูกผักและไม้ดอกของโครงการหลวงอินทนนท์ อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับการส่งเสริมการปลูกผักและไม้ดอก คือการได้รับข่าวสารของหัวหน้าครัวเรือน

3. การรับรู้ถึงผลเสียจากการเผาตอซังข้าว

การรับรู้ผลเสียจากการเผาตอซังข้าว มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการยอมรับการรณรงค์งดเผาตอซังข้าวซึ่งอธิบายได้ว่า ยิ่งเกษตรกรรู้ถึงผลเสียจากการงดเผาตอซังมากขึ้นเท่าใด เกษตรกรยอมรับการรณรงค์งดเผาตอซังข้าวเท่านั้น

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

4. อายุ

อายุ มีความสัมพันธ์ทางลบกับการยอมรับการรณรงค์งดเผาตอซังข้าว ซึ่งอธิบายได้ว่า ยิ่งเกษตรกรมีอายุน้อย เกษตรกรมีแนวโน้มยอมรับการรณรงค์งดเผาตอซังข้าวมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ บุญสม (2529) ได้ให้ความเห็นว่า ผู้ที่มีอายุน้อยจะสามารถยอมรับสิ่งใหม่ๆได้ดีกว่าผู้ที่มีอายุมาก

5. พื้นที่

พื้นที่ มีความสัมพันธ์ทางลบกับการยอมรับการรณรงค์งดเผาตอซังข้าว ซึ่งอธิบายได้ว่า พื้นที่ยิ่งมีพื้นที่น้อย เกษตรกรมีแนวโน้มยอมรับการรณรงค์งดเผาตอซังข้าวมากขึ้น ซึ่งแตกต่างกับ บุญสม (2529) ได้ให้ความเห็นว่าเกษตรกรที่มีพื้นที่ทำกินขนาดใหญ่สามารถยอมรับนวัตกรรมได้ง่ายกว่า

2.2 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระด้านลักษณะส่วนบุคคล ลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคม ลักษณะการปลูกข้าว การปฏิบัติในการงดเผาตอซังข้าว ทัศนคติต่อการรณรงค์ ทัศนคติต่อเจ้าหน้าที่ผู้รณรงค์งดเผาตอซังข้าวและการรับรู้ถึงประโยชน์ของการงดเผาตอซังและผลเสียจากการเผาตอซังข้าวของเกษตรกรกับทัศนคติต่อการรณรงค์งดเผาตอซังข้าว

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ(Independent variables) กับตัวแปรตาม (Dependent variables) เมื่อพิจารณาปัจจัยที่เกี่ยวข้องทั้ง 14 ปัจจัยแล้ว พบว่ามี 4 ปัจจัยที่ทำให้เกษตรกรมีทัศนคติที่ดีต่อการรณรงค์งดเผาตอซังข้าวได้แก่ ค่าใช้จ่ายในการปลูกข้าว การศึกษาดูงานหรือฝึกอบรมเกี่ยวกับการงดเผาตอซังข้าว ทัศนคติต่อเจ้าหน้าที่ผู้รณรงค์งดเผาตอซังข้าวและการรับรู้ถึงประโยชน์จากการงดเผาตอซังข้าว

1. ค่าใช้จ่ายในการปลูกข้าว

ค่าใช้จ่ายในการปลูกข้าว มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการยอมรับการรณรงค์งดเผาตอซังข้าว ซึ่งอธิบายได้ว่า ยิ่งเกษตรกรมีค่าใช้จ่ายมากขึ้นเท่าใด เกษตรกรมีแนวโน้มจะยอมรับการรณรงค์มากขึ้นเท่านั้นและมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05 กับแรงงานในครัวเรือน

2. การศึกษาดูงานหรือฝึกอบรมเกี่ยวกับการงดเผาตอซังข้าว

การศึกษาดูงานหรือฝึกอบรมเกี่ยวกับการงดเผาตอซังข้าว มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการยอมรับการรณรงค์งดเผาตอซังข้าว ซึ่งอธิบายได้ว่า ยิ่งเกษตรกรได้รับการศึกษาดูงานหรือฝึกอบรมเกี่ยวกับการงดเผาตอซังข้าวมากขึ้นเท่าใด เกษตรกรมีแนวโน้มจะยอมรับการรณรงค์มากขึ้นเท่านั้น สอดคล้องกับการวิจัยของเสนาะ (2540) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับโคขาวลำพูนของเกษตรกรในจังหวัดลำพูน พบว่าการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเกษตรมีความสัมพันธ์กับการยอมรับโคขาวลำพูน วิพัฒน์ (2541) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การยอมรับการปลูกพืชทดแทนฝิ่นของ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ชาวเขาเผ่าม้ง หมู่บ้านหนองหอยเก่า ตำบลแม่แรม อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการยอมรับการปลูกพืชทดแทนฝิ่นของเกษตรกรคือประสบการณ์ในการฝึกอบรมด้านการเกษตร

3. การรับรู้ถึงประโยชน์จากการงดเผาตอซัง

การรับรู้ถึงประโยชน์จากการงดเผาตอซัง มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการยอมรับการรณรงค์งดเผาตอซังข้าว ซึ่งอธิบายได้ว่า ยิ่งเกษตรกรรู้ประโยชน์จากการงดมากขึ้นเท่าใด เกษตรกรมีแนวโน้มจะยอมรับการรณรงค์มากขึ้น สอดคล้องกับการวิจัยของเสนาะ (2540) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับโคขาวลำพูนของเกษตรกรในจังหวัดลำพูนพบว่าความคาดหวังต่อประโยชน์ที่จะได้รับมีความสัมพันธ์กับการยอมรับโคขาวลำพูน

4. ทัศนคติต่อเจ้าหน้าที่ผู้ทำการรณรงค์งดเผาตอซังข้าว

ทัศนคติต่อเจ้าหน้าที่ผู้ทำการรณรงค์งดเผาตอซังข้าว มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการยอมรับการรณรงค์งดเผาตอซังข้าว ซึ่งอธิบายได้ว่า ยิ่งเกษตรกรมีทัศนคติที่ดีต่อเจ้าหน้าที่มากเท่าใด เกษตรกรมีแนวโน้มจะยอมรับการรณรงค์มากขึ้นเท่านั้น และมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05 กับพื้นที่ในการปลูกข้าวและประสบการณ์ในการปลูกข้าว

5. ปัญหาจากเกษตรกร

3.1 ด้านความรู้ในการงดเผาตอซังข้าว คิดเป็นร้อยละ 80.77 การงดเผาตอซังยากต่อการจัดการ การเผาตอซังทำได้ง่ายและสะดวกกว่า

3.2 ด้านปัจจัยการผลิต คิดเป็นร้อยละ 75.64 เกษตรกรต้องซื้อปัจจัยการผลิตในราคาสูง ทำให้ต้นทุนการผลิตสูงขึ้น

3.3 ด้านการตลาด คิดเป็นร้อยละ 52.82 เกษตรกรไม่สามารถขายผลผลิตที่ได้ในราคาสูง ทำให้กำไรลดลง

4 ข้อเสนอแนะ

4.1 ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

จากผลการศึกษาพบว่าการยอมรับการรณรงค์งดเผาตอซังข้าวของเกษตรกรพรหมพิราม จังหวัดพิษณุโลกนั้น มีปัจจัยดังนี้

3.1.1 ให้เกษตรกรได้พบปะพูดคุยกับเกษตรกรที่ไม่เผาตอซังข้าวมากขึ้น เมื่อเกษตรกรได้พบปะพูดคุยกับเกษตรกรด้วยกันเอง เข้าใจกันง่ายขึ้น รับรู้ปัญหาและแนะนำวิธีการแก้ปัญหาให้แก่กัน จะ มีความไว้วางใจต่อกัน ทำให้การรณรงค์มีประสิทธิภาพมากขึ้น

3.1.2 ให้ความรู้เกี่ยวกับการงดเผาตอซังแก่เกษตรกร ควรให้ความรู้อย่างต่อเนื่องและเน้นหนักถึงผลเสียของการเผาตอซังข้าว เนื่องจากเกษตรกรบางรายเข้าใจว่า การงดเผาตอซังนั้น

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ยุ่งยากต่อการจัดการ หากไถกลบตอซังต้องไถพรวนเพิ่มขึ้น เป็นการเพิ่มต้นทุนการผลิตและต้องเพิ่มความรู้ด้านการจัดการแก่เกษตรกร เช่น การใช้ปุ๋ยอินทรีย์น้ำในการช่วยย่อยสลายตอซัง

3.1.3 ควรรณรงค์กับเกษตรกรที่มีอายุน้อยเพิ่มขึ้น เพราะเกษตรกรที่อายุน้อยให้ความสนใจกับนวัตกรรมใหม่ๆได้ง่ายกว่าเกษตรกรที่มีอายุมาก

3.1.4 ควรรณรงค์กับเกษตรกรที่มีพื้นที่น้อยเพิ่มขึ้น เพราะเกษตรกรที่มีพื้นที่น้อยสามารถจัดการกับตอซังข้าวได้ง่ายกว่าเกษตรที่มีพื้นที่มาก สามารถเพิ่มจำนวนครั้งในการไถกลบได้โดยไม่กระทบกับต้นทุนการผลิตมากนัก

3.1.5 ทำให้เกษตรกรมีทัศนคติที่ดีต่อเจ้าหน้าที่ เมื่อเกษตรกรมีทัศนคติที่ดีต่อเจ้าหน้าที่เกษตรกรจะให้ความเชื่อถือไว้วางใจกับเจ้าหน้าที่แล้วเกษตรกรจะเกิดการยอมรับแล้วนำไปปฏิบัติมากขึ้น

4.2 ข้อเสนอแนะเพื่อศึกษาวิจัยต่อไป

1. ควรมีการศึกษาในพื้นที่อื่นต่อไป และศึกษาในพืชอื่นเช่นอ้อย ข้าวโพดเป็นต้น เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการวางแผนรณรงค์ให้เกษตรกรงดเผาตอซังเพิ่มขึ้น

2. ควรมีการศึกษาโดยการวิเคราะห์เชิงเศรษฐศาสตร์ เปรียบเทียบผลกำไรสุทธิของเกษตรกรที่เผาตอซังและงดเผาตอซัง เพื่อยืนยันผลของการงดเผาตอซังช่วยในการลดต้นทุนได้

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved